

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 38. Brno, Dornych, Přízova ulice. Výřez z katastrální mapy s vyznačením ploch výzkumu a průběhu Svrateckého náhonu.

Abb. 38. Brno, Dornych, Přízova Straße. Ausschnitt aus der Katasterkarte mit markierten Grabungsflächen und dem Verlauf des Svratka-Mühlgrabens.

BRNO (K. Ú. ZÁBRDOVICE, OKR. BRNO-MĚSTO)

Mezi ulicemi Přadlácká a Vranovská, parc. č. 980/1, 980/2, 980/3, 980/4, 980/5. Vrcholný středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Lokalizace místa je určena body o souřadnicích: S-J-TSK 1160031.12:596849.25, 1160051.89:596849.25, 1160037.40:596779.86 a 1160018.42:596784.63.

V době od února do května roku 2017 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., záchranný archeologický výzkum na pozemcích parc. č. 980/1, 980/2, 980/3, 980/4, 980/5 v katastrálním území brněnské městské části Brno-sever na kastrau někdejší obce Zábrdovice v souvislosti s výstavbou nového bytového domu. Předmětná novostavba byla situována do pásu o šířce přibližně 20 m, který probíhá ve směru zhruba Z–V, napříč střední částí domovního bloku vymezeného na severu ulicí Jugoslávská, na západě ulicí Přadlácká, na jihu ulicí Francouzská a na východě ulicí Vranovská.

Obr. 39. Brno, Dornych, Přízova ulice. Kolmý pohled na odkrytý Svratecký náhon v ploše 3.

Abb. 39. Brno, Dornych, Přízova Straße. Die senkrechte Ansicht auf den freigelegten Svratka-Mühlgraben in der Fläche 3.

Obr. 40. Brno, Dornych, Přízova ulice. Pohled na odkrytý Svratecký náhon v ploše 3 od severu.

Abb. 40. Brno, Dornych, Přízova Straße. Blick auf den freigelegten Svratka-Graben in der Fläche 3 von Norden.

Vedle pravěkých objektů (viz oddíly Neolit a Doba bronzová v prvním čísle tohoto ročníku) byly na dotčených parcelách zaznamenány pozůstatky novověkých aktivit, které se koncentrovaly do východní, respektive jihovýchodní třetiny lokality, do blízkosti komunikace vedoucí po okraji svitavské nivy z Brna do Husovic. Kromě základů zděných staveb, zaznamenaných patrně na indikační skice z roku 1825, se jednalo vesměs o relativně starší, přesněji neurčitelné zahloubeniny, jež příležitostně druhotně sloužily k ukládání odpadu. Jen výjimečně byly mezi nimi rozpoznány výrobní objekty, reprezentované jednou sídlištní jámou s hliněnou pecí a jednou vápenou jámou. Materiál získaný vzorkováním vertikálních řezů umožňuje datovat tyto novověké aktivity do rozmezí 17. až 19. století, což odpovídá dosavadním představám o vývoji sledované části Zábrdovic, vycházejícím z dostupných historických, zejména mapových podkladů. Intruzivní přítomnost keramických zlomků z vrcholného středověku ovšem naznačuje, že v okolí místa je třeba počítat s dosud neodhaleným osídlením ze 13. až 14. století, které lze nejspíše dát do souvislosti s nedalekým strategickým mostem, či brodem přes řeku Svitavu.

Michal Přichystal

Resumé

Brno (Kat. Zábřdovice, Bez. Brno-město), zwi-
schen der Straßen Přadlácká und Vranovská, Parz.
Nr. 980/1, 980/2, 980/3, 980/4, 980/5. Hochmittelalter,
Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

BŘEZINA (K. Ú. PROSEČ U BŘEZINY, OKR. BRNO-VENKOV)

Intravilán, parc. č. 210/8. Dům č. p. 103. Novověk.
Komunikace. Záchranný výzkum.

Lokalizace: WGS-84: 49.2849431N, 16.7614044E.

V roce 2017 byly během pokračující rekonstrukce
silnice v obci Březina u Křtin zaznamenány před domem
č. p. 103, situovaným pod bývalým panským dvorem
zábřdovických premonstrátů (WGS-84: 49.2821019N,
16.7556022E), raně novověké antropogenní vrstvy
s náznaky staré kamenné dlažby zhotovené z místní
karbonské droby. Navážky pokračovaly až do hloubky
2 m, kde nastupovaly jemně plavené až místy zvodnělé
sedimenty se zbytky zetlelého dřeva a cihel. Podobná
štetovaná úprava historické cesty byla zjištěna také
v úseku dnešní silnice mezi domy č. p. 161 a 176.

Petr Kos

Resumé

Březina (Kat. Proseč u Březiny, Bez. Brno-venkov),
Hs.-Nr. 103. Neuzeit. Gepflasterter Weg. Rettungsgrabung.

BUČOVICE (OKR. VYŠKOV)

Zámek, č. p. 1. Vrcholný středověk, novověk. Tvrz,
zámek. Záchranný výzkum.

V areálu NKP zámek Bučovice provedla v roce
2017 společnost Archaia Brno, z. ú., záchranný vý-
zkum při budování sociálního zařízení v přízemí se-
verní části východního křídla zámku. Během staveb-
ních prací byly odstraněny podlahy a klenební zásyp
nad sklepy v celkem třech místnostech. Jde o míst-
nosti, které bezprostředně přináležejí ve východním
křídle k severní věži. Vznikly vydělením z původně
větších prostor až někdy v 19. nebo 20. století.

Během výzkumu se podařilo odhalit základové
partie zdí východního křídla a ruby kleneb sklepů.
Potvrdilo se, že východní zeď východního křídla,
stejně jako klenby sklepů i se zachycenými pasy jsou
produktem jedné stavební etapy – renesanční. Starší
keramický materiál byl nalezen pouze v klenebních

zásypech sklepů. Ojedinelé zlomky je možno dato-
vat do 15. a výjimečně i 14. století. Nejdůležitější
informací výzkumu ovšem byl fakt, že západní zeď
východního křídla je zcela odlišné stavební podoby.
Zachycená východní zeď byla smíšené konstrukce,
ovšem pojena kvalitní bílou vápennou maltou, stejně
jako konstrukce kleneb sklepů. Naopak západní zeď
vykazovala zcela jiný charakter. Jednalo se o čistě ka-
menné zdivo pojené běžovou písčitou maltou. Zdivo
navíc není, alespoň v některých partiích, provázáno
s konstrukcemi kleneb sklepů. V jižní zkoumané míst-
nosti je paralelně se zdivem vybudována tenká cihlová
zídka, ze které je vynesena klenba chodby sklepa.

Z nálezové situace je patrné, že při budování vý-
chodního křídla bylo pro jeho západní zeď, alespoň
částečně a snad pouze v úrovni pod povrchem, vy-
užito starší kamenné zdivo. Snad ho můžeme spojit
ještě se středověkou fází zdejšího sídla. Podoba tvrze
byla dlouho zcela neznámá, až nedávno realizované
výzkumy při rekonstrukci nádvoří (Vitula 2016) dolo-
žily starší konstrukce, pravděpodobně k ní náležející.
Námi zachycený úsek staršího zdiva k nim nepochybně
patří a rozmnožuje naše informace o podobě zdejší
tvrze před radikální renesanční přestavbou.

Miroslav Dejmál

Literatura

Vitula, P. 2016: *Státní zámek Bučovice. Zpráva o zá-
chranných a zjišťovacích archeologických výzku-
mech v areálu zámku.* Rkp. nálezové zprávy. Ulo-
ženo: Národní památkový ústav, územní odborné
pracoviště v Brně.

Obr. 41. Bučovice, zámek. Pohled na starší kamenné
zdivo, které využívá jeho západní zeď. Starší zdivo vzadu,
v popředí cihelná zídka roznášející klenbu sklepů.

Abb. 41. Bučovice, Schloß. Blick auf älteres Steinmauer-
werk, das durch westliche Wand des Schloßes ausgenutzt
wird. Älteres Mauerwerk im Hintergrund; im Vordergrund
kleine Ziegelmauer, die das Kellergewölbe austrägt.